

بررسی نقش توانایی‌های شناختی و دشواری‌های تنظیم هیجانی در پیش‌بینی عضویت گروهی افراد اقدام‌کننده به خودکشی و افراد بهنجار

محمدجواد بگیان کوله‌مرز^۱، جهانگیر کریمی^{۲*}، خدامراد مؤمنی^۳، عادل‌الهی^۴

۱- دانشجوی دکتری روانشناسی عمومی دانشگاه رازی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

۲- دانشیار گروه روانشناسی دانشگاه رازی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

۳- دانشیار گروه روانشناسی دانشگاه رازی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

۴- استادیار گروه روان‌پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

موبایل: ۰۹۱۸۱۳۲۴۳۸۹ پست الکترونیک: j.karami@razi.ac.ir

چکیده

زمینه و هدف: خودکشی سومین علت شایع مرگ و میر در سنین ۱۵ تا ۴۴ سال می‌باشد. نوجوانان و جوانان از جمله گروه‌های در معرض خطر می‌باشند. لذا این پژوهش با عنوان بررسی نقش توانایی‌های شناختی و دشواری‌های تنظیم هیجانی در پیش‌بینی عضویت گروهی افراد اقدام‌کننده به خودکشی و افراد بهنجار انجام گرفت.

مواد و روش کار: روش تحقیق مورد استفاده در این پژوهش علی-مقایسه‌ای و از نوع مقطعی (پس‌رویدادی) است. نمونه آماری این پژوهش شامل ۱۲۱ نفر از مراجعین اقدام‌کننده به خودکشی به شیوه مسمومیت دارویی بیمارستان امام خمینی (ره) شهر کرمانشاه در فاصله ماه‌های مهر ۱۳۹۶ تا بهمن ۱۳۹۶ بود که با توجه به ملاک‌های ورود و خروج از مطالعه به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و به پرسشنامه‌های توانایی‌های شناختی (CAQ) (نجاتی ۱۳۹۲) و دشواری‌های تنظیم هیجانی (DERS) گراتر و رومر (۲۰۰۴) پاسخ دادند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل ممیز استفاده شد. آنالیز با استفاده از برنامه آماری SPSS. 21 صورت گرفت.

یافته‌ها: در تحلیل ممیز به روش همزمان، پانزده متغیر پیش‌بین ۸۵/۱ درصد پراش و در روش گام به گام پنج متغیر پیش‌بین (مشکلات در برنامه‌ریزی، انعطاف‌پذیری شناختی، شناخت اجتماعی، فقدان آگاهی هیجانی و دشواری‌های کنترل تکانه) ۸۳/۱ درصد پراش برای تنها تابع ممیز از اختلاف بین دو گروه افراد اقدام‌کننده به خودکشی و دانشجویان تبیین می‌شود.

نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد با در نظر داشتن یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت که شناخت و هیجان‌ها دو جنبه بسیار مهم زندگی انسان است و در تجلی اکثر رفتارهای افراد تعامل این دو سازه به چشم می‌خورد. لذا نیازمند است در جهت کاهش آسیب‌های روانی آموزش‌های تنظیم هیجانی و توانبخشی شناختی در افراد اقدام‌کننده به خودکشی صورت گیرد.

واژه‌های کلیدی: توانایی‌های شناختی، دشواری‌های تنظیم هیجان، اقدام به خودکشی

مقدمه

برنامه‌ریزی دقیق برای خودکشی تا یک احساس قابل ملاحظه را در برمی‌گیرد اما شامل اقدام نهایی برای خودکشی نمی‌شود (۵). آمار خودکشی معمولاً با سایر جرائم و آسیب‌ها ارتباط پیدا می‌کند، به طوری که در میان گروه‌های مبتلا به اعتیاد خودکشی بیشتر دیده می‌شود. همچنین در آسیب‌های مربوط به انحرافات جسمانی به‌ویژه در میان قربانیان این انحراف، خودکشی پدیده شایعی است. در میان بیماری‌های روانی به‌ویژه افسردگی‌های شدید نیز اغلب خودکشی مسئله قابل توجهی است (۶).

پژوهش‌های مختلف متغیرهای مختلفی را به‌عنوان متغیرهای پیش‌بینی خودکشی معرفی نموده‌اند که از آن جمله می‌توان به دشواری‌های تنظیم هیجانی^۴ اشاره نمود. همچنین نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد که میان راهبردهای شناختی تنظیم هیجان و اندیشه‌پردازی خودکشی نیز ارتباط مستقیم وجود دارد (۷). تنظیم هیجان فرایندی است که از طریق آن افراد هیجان‌های خود را به‌صورت هشیار یا ناهشیار تعدیل می‌کنند تا به‌طور درخور به تقاضاهای محیطی گوناگون پاسخ دهند (۸). گراتز و رومر^۵ تنظیم هیجان را به‌عنوان مقوله‌ای (مشتمل بر الف) آگاهی و درک هیجان، (ب) پذیرش هیجان‌ها و (ج) توانایی برای کنترل کردن رفتارهای تکانشی و رفتار کردن مطابق با اهداف مطلوب به‌منظور دستیابی به اهداف فردی و مطالبات موقعیتی تعریف کرده‌اند (۹). در پژوهش‌های متعدد، کسانی که پیشینه اقدام به خودکشی داشته‌اند در پاسخ به مسائل زندگی هیجان‌های منفی بیشتری را نشان داده‌اند. این یافته‌ها نشان می‌دهند که مشکلات در ارزیابی شناختی مخصوصاً برای تعدیل و تنظیم هیجان‌های منفی، بیشتر با خطر خودکشی مرتبط هستند (۱۰). همچنین از نقطه نظر روان‌شناختی

خودکشی^۱ یکی از چالش‌های بهداشت روانی است که نرخ گسترش آن در طی ۵۰ سال اخیر سیر افزایشی داشته، به طوری که در هر ۴۰ ثانیه یک نفر در سراسر دنیا جان خود را بر اثر خودکشی از دست می‌دهد. خودکشی جزء سه علت اصلی مرگ‌ومیر در میان افراد ۱۵-۳۵ سال است. بر پایه آمار مرکز کنترل و پیشگیری از بیماری‌ها^۲ در آمریکا، خودکشی دومین عامل مرگ‌ومیر در نوجوانان و جوانان پس از تصادف است و سرتاسر دنیا پس از تصادفات و کشتار سومین عامل در این رده سنی به شمار آورده می‌شود (۱). باوجود اینکه در کشورهای غربی آمار رسمی و منتشرشده در رابطه با خودکشی وجود دارد اما در ایران خودکشی هنوز امری پنهانی انگاشته می‌شود و کارگزاران و نهادهای ذی‌ربط از نشان دادن آمارهای رسمی درباره آن خودداری می‌کنند از این رو تنها می‌توان از گفته‌های برخی از کارگزاران و گزارش‌های غیررسمی نرخ‌هایی را استنباط کرد. برخی از گزارش‌ها حاکی از آن است که در طی سال‌های ۸۹ تا ۹۳ تراز خودکشی در ایران دو برابر شده است درحالی‌که رشد جمعیت به این میزان نبوده و این امر حکایت از آن دارد که رشد خودکشی با آهنگی پرشتاب‌تر از رشد جمعیت رو به فزونی است (۲). نظریه‌های روان‌شناسی به‌طور کلی به عوامل روانی و فردی توجه دارد و نظریه شناختی، خودکشی را نمونه‌ای از رفتار حل مسئله می‌داند (۳). بر مبنای تعریف مؤسسه ملی بهداشت روان آمریکا^۳، خودکشی تلاش آگاهانه به‌منظور خاتمه دادن به زندگی شخصی است که شاید این تلاش به اقدام تبدیل شود یا فقط به شکل احساسی در فرد بماند (۴). افکار خودکشی به افکار و باورهایی گفته می‌شود که فرد در مورد کشتن خودش دارد، که از

1- suicide

2- Centers for Disease Control and Prevention

3 - National Institute of Mental Health (NIMH)

4- Difficulty Emotion Regulation

5- Gratz & and Roemer

بوم‌شناختی (۲۱) و هدایت محیط‌های اجتماعی پیچیده (۲۲) تحول یافته‌اند. توانایی‌های شناختی رابط بین رفتار و ساختار مغز بوده و گستره وسیعی از توانایی‌ها (برنامه‌ریزی، توجه، بازداری پاسخ، حل مسئله، انجام هم‌زمان تکالیف و انعطاف‌پذیری شناختی) را در برمی‌گیرد. این موارد فقط شامل بخشی از توانایی‌های شناختی می‌شود که پایه آن منطبق است. این توانایی‌ها شناخت سرد^۲ نامیده می‌شوند. پایه بخشی دیگر از توانایی‌های شناختی که به شناخت گرم^۳ معروف‌اند و در تجربه پاداش و گزند، تنظیم رفتارهای اجتماعی و تصمیم‌گیری در حالت‌های هیجانی نقش دارند، خواسته‌ها، باورها و هیجان‌ها هستند (۲۳). آسیب ساختاری مغز موجب نقص در کارکردهای شناختی شده و به تبع آن رفتارهای فرد را در زندگی روزانه مختل می‌سازد. نقص در کارکردهای شناختی با اثر منفی بر عملکردهای روزانه، موجب افت کیفیت زندگی می‌شود. بررسی فعالیت‌های روزانه افراد دارای نقص شناختی می‌تواند نقش مهمی در ارزیابی و درمان آن‌ها داشته باشد (۲۴). نتایج تحقیق روک، روسیر، ریدل، بلک‌ول^۴ نشان می‌دهد که بیماران افسرده با ایده پردازی خودکشی نقایصی در حوزه‌های تصویربرداری، حافظه کلامی، حافظه کاری، توجه، عملکردهایی اجرایی و سرعت پردازش از خود نشان می‌دهند (۲۵). علاوه بر این نتایج مطالعه‌ای پو، ستویاما و نودا^۵ باهدف ارتباط بین نارسایی شناختی و ایده پردازی خودکشی در بیماران با افسردگی اساسی نشان می‌دهد که نمرات کارکردهای شناختی در بیماران با افسردگی اساسی اقدام کننده به خودکشی به‌طور معنی‌داری پایین‌تر از بیماران غیر اقدام کننده به خودکشی بود. علاوه بر این بین کارکردهای شناختی (اجرایی)، عملکرد سرعت سایکوموتور و نمره تجمیع

حالت‌های هیجانی به میزان قابل توجهی با خطر خودکشی در جوانان مرتبط است به عبارت دیگر، واکنش، بی‌ثباتی و شدت هیجانی از عوامل خطرزایی هستند که نقش آن‌ها در افکار خودکشی مطرح است (۷). قاسمی نواب، امیری و آزاد مرزآبادی در مطالعه‌ای با عنوان مقایسه راهبردهای تنظیم هیجان، تجارب عاطفی و دوسوگرایی ابراز هیجان در سربازان با تلاش‌های خودکشی و عادی نشان دادند که راهبردهای تنظیم هیجان و سطوح عواطف مثبت و منفی سربازان با تلاش‌های خودکشی و سربازان عادی اختلاف معنی‌داری دارد. سربازان با تلاش‌های خودکشی نسبت به سربازان عادی سطح بالایی از عاطفه منفی و سطوح پایین عاطفه مثبت را داشتند و بیشتر از راهبرد تنظیم هیجان ملالت دیگران را تجربه کرده بودند (۱۱). پژوهش‌های متعددی ارتباط بین تنظیم هیجان و اختلالات روانی گوناگونی را نشان داده‌اند، به‌گونه‌ای که اشکال در تنظیم هیجان به‌عنوان یک مؤلفه کلیدی در چندین مدل آسیب‌شناسی روانی برای اختلالات خاص، مانند اختلال شخصیت مرزی (۱۲)، اضطراب و اختلال افسردگی اساسی (۱۳)، اختلال دوقطبی، اختلال اضطراب تعمیم‌یافته، اختلال اضطراب اجتماعی (۱۴) اختلالات خوردن (۱۵)، رفتارهای تکراری متمرکز بر بدن مثل ناخن جویدن و کندن پوست (۱۶)، اختلال احتکار (۱۷)، اختلالات مرتبط با سوءمصرف مواد و الکل (۱۸) و رفتارهای خودکشی گرا (۱۹) ارائه شده است.

یکی دیگر از متغیرهای که می‌توان پیش‌بینی کننده اقدام به خودکشی باشد و تاکنون مورد توجه پژوهشگران قرار نگرفته است، توانایی‌های شناختی^۱ است. توانایی‌های شناختی عبارت‌اند از فرایندهای عصبی درگیر در اکتساب، پردازش، نگهداری و کاربست اطلاعات (۲۰) فرایندهای شناختی انسان به دلیل ضرورت حل مشکلات

2- Cold Cognition

3- Hot Cognition

4- Rock, Roiser, Riedel & Blackwell

5- Pu, Setoyama & Noda

1- Cognitive Abilities

مسمومیت دارویی در فاصله ماه‌های مهر ۱۳۹۶ تا بهمن ۱۳۹۶ بود که با توجه به ملاک‌های ورود و خروج از مطالعه به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. همچنین ۱۲۱ نفر از دانشجویان دانشگاه رازی که به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نسبتی^۱ از بین دانشکده‌های مختلف این دانشگاه با گروه اقدام‌کننده به خودکشی بر اساس سن، جنسیت و وضعیت اجتماعی و اقتصادی هم‌تا شدند. بدین‌صورت که پس از هماهنگی‌های لازم با دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه و کسب مجوزهای لازم از سوی این دانشگاه، ضمن بیان اهداف پژوهش، با رعایت ملاحظات اخلاقی در اورژانس بیمارستان امام خمینی (ره) به‌صورت یک نوبت کاری حضور و از بین افراد اقدام‌کننده به خودکشی به شیوه مسمومیت دارویی ۱۲۱ نفری که متمایل به حضور در پژوهش بودند و حداقل ۶ ساعت از زمان بستری شدن آن‌ها در بخش گذشته بود و حال عمومی آنان پایدار بود و ملاک‌های ورود به مطالعه را داشتند به روش در دسترس انتخاب شدند و به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. لازم به ذکر است حجم نمونه اولیه ۱۴۰ نفر افراد اقدام‌کننده به خودکشی و ۱۴۰ نفر از دانشجویان در نظر گرفته‌شده بود، ولی درنهایت با خارج کردن پرسشنامه‌های ناقص (۱۹ پرسشنامه از هر گروه) حجم نمونه ۱۲۱ نفر مورد و ۱۲۱ نفر شاهد شد که در مجموع به ۲۴۲ نفر رسید. با به‌کارگیری ملاک‌های ورود برای گروه‌های مورد مطالعه معیار همگونی^۲ آزمودنی‌ها رعایت گردید: ۱- افراد نمونه تحقیق اقدام به خودکشی به روش مسمومیت دارویی کرده باشند؛ ۲- برای اولین بار اقدام به خودکشی کرده باشند، ۳- دارا بودن حداقل سن ۱۶ و حداکثر ۴۰؛ ۴- داشتن حداقل سطح تحصیلات راهنمایی برای پاسخگویی به سؤالات پرسشنامه‌ها. ملاک‌های خروج

شده با ایده پردازی خودکشی رابطه منفی وجود داشت (۲۶).

در مجموع هیجان و شناخت از ارکان مهم رفتار محسوب می‌شود و تجربه‌های هیجانی می‌توانند به رفتار نیرو و انرژی تزریق کنند. با توجه به نقش مشکلات تنظیم هیجان و عدم کارکردهای شناختی در ایجاد و ابقای مشکلات هیجانی و روند فزاینده اقدام به خودکشی بررسی دقیق‌تر موضوع ضروری به نظر می‌رسد و چنین می‌نماید که یکی از ضعف‌های اساسی الگوهای بررسی رفتارهای خودکشی عدم توجه به نقش هیجان‌ها، فرایندهای تنظیم هیجان و توانایی‌های شناختی است. هر چند پژوهش‌های زیادی در زمینه روابط راهبردهای تنظیم هیجانی با آسیب‌شناسی روانی انجام شده است، اما نقش این راهبردها و توانایی‌های شناختی در گروه‌های اقدام‌کننده به خودکشی، مورد بررسی قرار نگرفته است. در نهایت، با عنایت به روابط موجود بین راهبردهای شناختی و هیجانی و نقش راهبردهای تنظیم هیجانی و کارکردهای شناختی در اقدام به خودکشی پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش توانایی‌های شناختی و دشواری‌های تنظیم هیجانی در پیش‌بینی عضویت گروهی افراد اقدام‌کننده به خودکشی و افراد بهنجار صورت گرفت.

مواد و روش کار

روش تحقیق مورداستفاده در این پژوهش علی-مقایسه‌ای و از نوع مقطعی (پس‌رویدادی) است. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه افراد اقدام‌کننده به خودکشی به روش مسمومیت دارویی مراجعه‌کننده به بیمارستان امام خمینی (ره) شهر کرمانشاه در فاصله ماه‌های مهر تا بهمن سال ۱۳۹۶ و کلیه دانشجویان دانشگاه رازی که در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ مشغول به تحصیل بودند تشکیل می‌دهند. نمونه آماری این پژوهش شامل ۱۲۱ نفر از افراد اقدام‌کننده به خودکشی به شیوه

1- proportional stratified random sampling
2- benchmark

399. 1396. IR. KUMS. REC. 399 و عدم ذکر نام آزمودنی‌ها در فرم اطلاعاتی به جهت محرمانه بودن اطلاعات و آماده کردن آنها از لحاظ روحی روانی برای پاسخگویی به سؤالات بود. در نهایت داده‌های پژوهش با نرم‌افزار SPSS. 21 و به روش تحلیل تمایزات مورد تحلیل قرار گرفتند.

پرسشنامه دشواری‌های تنظیم هیجانی^۱ (DERS): مقیاس دشواری در تنظیم هیجانی یک مقیاس ۳۶ آیتمی است که توسط گراتز و رومر طراحی شده است. این پرسشنامه دارای شش خرده مقیاس است که عبارت‌اند از: عدم پذیرش پاسخ‌های هیجانی سؤالات (۱۱، ۱۲، ۲۱، ۲۳، ۲۵ و ۲۹)، دشواری‌های دست زدن به رفتار هدفمند (اهداف) سؤالات (۱۳، ۱۸، ۲۰، ۲۶ و ۲۳)، دشواری‌های کنترل تکانه (تکانه) سؤالات (۳، ۱۴، ۱۹، ۲۴، ۲۷ و ۳۲)، فقدان آگاهی هیجانی (آگاهی) سؤالات (۲، ۶، ۸، ۱۰، ۱۷ و ۳۴)، دسترسی محدود به راهبردهای تنظیم هیجانی (راهبردها) سؤالات (۱۵، ۱۶، ۲۲، ۲۸، ۳۰، ۳۱، ۳۵ و ۳۶)، فقدان شفافیت هیجانی (شفافیت) سؤالات (۱، ۴، ۵، ۷ و ۹). نحوه پاسخ‌دهی به این مقیاس بر اساس یک مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت است. سؤالات ۱، ۲، ۶، ۷، ۸، ۱۰، ۱۷، ۲۰، ۲۲، ۲۴ و ۳۴ دارای نمره‌گذاری معکوس است (۹). گراتز و رومر ضریب آلفای کرونباخ کل این پرسشنامه را ۰/۹۳ و خرده‌مقیاس‌های آن را بزرگ‌تر از ۰/۸۰ گزارش کردند که نشان دهنده همسانی درونی این پرسشنامه است. پایایی آزمون-بازآزمون آن نیز در یک دوره زمانی ۸-۴ هفته‌ای برای (زیر مقیاس‌ها $P < 0/01$ ، $P > 0/57$ و نمره کل $P < 0/01$ ، $P = 0/88$) مناسب گزارش شد. در یک پژوهش خانزاده، سعیدیان، حسین‌چاری و ادریسی پایایی این پرسشنامه را در یک نمونه ایرانی بر اساس آلفای کرونباخ (و باز آزمایی) برای عدم پذیرش پاسخ‌های هیجانی ۰/۸۸ (و ۰/۹۱)، دشواری در انجام

برای افراد اقدام‌کننده به خودکشی نیز شامل ۱- هشیار نبودن، ۲- عقب‌ماندگی ذهنی، ۳- ابتلا به اختلال‌های روان‌پریشی و اعتیاد به الکل (تشخیص با استفاده از مصاحبه بالینی ساختاریافته بر اساس پنجمین راهنمایی تشخیصی و آماری اختلالات روانی (DSM-V)، ۴- اقدام به خودکشی بیش از یک‌بار.

ملاک‌های ورود گروه گواه (دانشجویان) به مطالعه شامل: ۱- تمایل به شرکت در پژوهش، ۲- نداشتن سابقه بیماری روانی (پاسخگویی به اطلاعات پرسشنامه جمعیت‌شناختی)، ۳- هرگونه سابقه اقدام به خودکشی نیز ملاک خروج برای دانشجویان بود. در این پژوهش برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه‌های جمعیت‌شناختی، دشواری‌های تنظیم هیجانی و پرسشنامه توانایی‌های شناختی استفاده شد.

روند اجرای پژوهش بدین‌صورت بود که بعد از هماهنگی با دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه و مسئولین مراکز درمانی و تعیین نحوه حضور در بیمارستان جهت انجام پژوهش، پژوهشگران در خصوص نحوه برقراری ارتباط با آزمودنی‌ها تحت آموزش قرار گرفتند، پس از آموزش، پژوهشگران در مراکز اورژانس بیمارستان امام خمینی (ره) حاضر و پس از بررسی پرونده، از بین ۱۴۰ نفر مراجعه‌کننده در فاصله ماه‌های مهر تا بهمن ۱۳۹۶ در صورتی که فرد موردنظر ملاک‌های ورود را داشت، به ایشان مراجعه می‌شد و پس از معرفی، در مورد پژوهش، اهداف آن و محرمانه ماندن اطلاعات توضیح داده می‌شد و با کسب رضایت آگاهانه او و مصاحبه نیمه‌ساختاریافته و اجرای پرسشنامه‌ها به وسیله روانشناس بر بالینی بیمار انجام می‌شد. همچنین ۱۴۰ نفر از دانشجویان به شیوه هم‌تاسازی بر اساس سن، جنسیت و وضعیت اجتماعی-اقتصادی با گروه اقدام‌کننده به خودکشی هم‌تا شدند. ملاحظات اخلاقی رعایت شده نیز شامل کسب تأییدیه کد اخلاق از دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه به شماره

1- Difficulty Emotion Regulation Scale

۰/۵۳۴، شناخت اجتماعی ۰/۴۳۸ و انعطاف‌پذیری شناختی ۰/۴۵۵ نشان داده شد. که به همین دلیل استفاده از خرده مقیاس‌ها به‌تنهایی سفارش نمی‌شود. نتایج بررسی پایایی آزمون، به روش آزمون- بازآزمون در یک نمونه ۲۳ نفری از دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی ۰/۸۶۵ بود و نتایج پیش‌آزمون و پس‌آزمون در سطح ۰/۰۰۱ باهم ارتباط معنادار داشتند. برای سنجش روایی هم‌زمان آزمون از همبستگی معدل تحصیلی و زیر مقیاس‌های آزمون ۳۹۵ نفر از دانشجویان موردبررسی استفاده شد، که به‌جز شناخت اجتماعی سایر زیر مقیاس‌ها در سطح $P \leq 0/001$ با معدل همبستگی داشتند (۲۸). در این پژوهش ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۹۴۱ و برای خرده مقیاس‌های حافظه ۰/۸۶۷، کنترل مهارتی و توجه انتخابی ۰/۸۴۵، تصمیم‌گیری ۰/۷۷۳، برنامه‌ریزی ۰/۷۹۵، توجه پایدار ۰/۶۶۴، شناخت اجتماعی ۰/۷۹۴ و انعطاف‌پذیری شناختی ۰/۷۴۷ به دست آمد.

یافته‌ها

میانگین سنی افراد اقدام‌کننده به خودکشی ۲۶/۵۱ و انحراف استاندارد آن ۷/۲۷ بود. میانگین سنی دانشجویان ۲۵/۸۲ و انحراف استاندارد آن‌ها ۶/۰۵۳ بود. در نمونه اقدام‌کننده به خودکشی ۲۸/۱ درصد در گستره سنی ۱۶ تا ۱۹ سال، ۳۹/۷ درصد در گستره سنی ۲۰ تا ۲۳ سال، ۱۹ درصد در گستره سنی ۲۴ تا ۲۷ سال و ۱۳/۲ درصد نیز در گستره سنی ۲۸ سال و بالاتر قرار داشتند. همچنین از بین دانشجویان ۲۹/۷۵ درصد در گستره سنی ۱۶ تا ۱۹ سال، ۳۳/۸۸ درصد در گستره سنی ۲۰ تا ۲۳ سال، ۲۴/۸ درصد در گستره سنی ۲۴ تا ۲۷ سال و ۱۱/۵۷ درصد در گستره سنی ۲۸ سال و بالاتر قرار داشتند. برای مقایسه میانگین‌های سنی دو گروه آزمون‌تی مستقل استفاده شد نتایج نشان داد که بین دو گروه افراد اقدام‌کننده به

رفتار هدفمند ۰/۸۱ (و ۰/۸۶)، دشواری در کنترل تکانه ۰/۸۱ (و ۰/۸۳)، فقدان شفافیت هیجانی ۰/۷۴ (و ۰/۸۱)، فقدان آگاهی هیجانی ۰/۶۶ (و ۰/۷۹) و راهبردهای محدود ۰/۸۳ (و ۰/۸۸) گزارش کردند. روایی هم‌زمان این پرسشنامه نیز از طریق اجرای هم‌زمان آن با پرسشنامه افسردگی بک BDI-II و اضطراب بک BIA صورت گرفته بود، نتایج نشان داد که خرده مقیاس‌های پرسشنامه دشواری‌های تنظیم هیجانی دارای دامنه ضریب همبستگی ۰/۱۱ تا ۰/۴۴ با اضطراب بک و ۰/۱۶ تا ۰/۵۱ با افسردگی بک است. در پژوهش حاضر ضریب پایایی این مقیاس به روش آلفای کرونباخ برای کل آزمودنی‌ها ۰/۹۳ و به ترتیب برای خرده مقیاس عدم پذیرش هیجان‌ها ۰/۸۴، دشواری‌های کنترل تکانه ۰/۷۶، فقدان آگاهی هیجانی ۰/۷۶ و شفافیت هیجانی ۰/۷۵ به دست آمد.

پرسشنامه توانایی‌های شناختی^۱ (CAQ): این پرسشنامه توسط نجاتی تهیه و هنجاریابی شده است. این مقیاس ۳۰ سؤالی توانایی شناختی را در یک طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای از ۱ (تقریباً هرگز) تا ۵ (تقریباً همیشه) می‌سنجد این مقیاس دارای ۶ خرده مقیاس حافظه سؤالات ۱ تا ۶، کنترل مهارتی و توجه انتخابی ۷ تا ۱۲، تصمیم‌گیری ۱۳ تا ۱۷، برنامه‌ریزی ۱۸ تا ۲۰، توجه پایدار ۲۱ تا ۲۳، شناخت اجتماعی ۲۴ تا ۲۶ و انعطاف‌پذیری شناختی ۲۷ تا ۳۰ است. نمره بالا در این پرسشنامه نشان‌دهنده مشکلات شناختی بیشتر است. سؤالات ۲۴، ۲۵ و ۲۶ نمره‌گذاری معکوس دارد (۲۸). پایایی پرسشنامه در پژوهش نجاتی با روش آلفای کرونباخ محاسبه شد و ضریب آلفای ۰/۸۳۴ به دست آمد. همسانی درونی خرده مقیاس‌ها برای سؤال‌های مربوط به حافظه ۰/۷۵۵، کنترل مهارتی و توجه انتخابی ۰/۵۷۸، تصمیم‌گیری ۰/۶۱۲، برنامه‌ریزی ۰/۵۷۸، توجه پایدار

1- Cognitive Abilities Questionnaire

خودکشی و افراد عادی از نظر میانگین سنی باهم تفاوتی ندارند بنابراین فرض همتا بودن گروه‌ها در متغیر سن به‌درستی رعایت شده است. در گروه اقدام کننده به خودکشی ۴۹/۶ درصد (۶۰ نفر) زن و ۵۰/۴ درصد (۶۱ نفر) مرد بودند. همچنین در نمونه دانشجویان ۴۳ درصد (۵۲ نفر) زن و ۵۷ درصد (۶۹ نفر) مرد بودند. نتایج آزمون خی دو نشان داد فراوانی جنسیت در طبقات جنسیتی مرد و زن متفاوت نیست. بالاترین میزان اقدام به خودکشی در وضعیت اجتماعی و اقتصادی پایین با (درآمد کمتر از ۱ میلیون در ماه) با فراوانی ۵۷/۴ درصد (۳۵ نفر در مردان و ۵۳/۴ درصد (۳۲ نفر) در زنان بود.

جدول ۱: میانگین و انحراف استاندارد نمره توانایی‌های شناختی و دشواری‌های تنظیم هیجانی و خلاصه اطلاعات مربوط به تابع ممیز متغیرهای پیش‌بین به صورت تفکیکی

P	DF ₂	DF ₁	F	لامبدای ویلکز	دانشجویان	خودکشی	متغیر
					M±SD	M±SD	
P≤۰/۰۰۱	۲۴۰	۱	۶۳/۵۹۲	۰/۷۹۱	۱۴/۳۶±۵/۰۹	۱۹/۲۲±۴/۵۵	عدم پذیرش
P≤۰/۰۰۱	۲۴۰	۱	۵۸/۹۳۰	۰/۸۰۳	۱۳/۳۸±۳/۴۸	۱۶/۷۴±۳/۰۸	اهداف
P≤۰/۰۰۱	۲۴۰	۱	۸۸/۳۲۴	۰/۷۳۱	۱۵/۴۷±۴/۵۵	۲۰/۳۱±۳/۵۶	کنترل تکانه
P≤۰/۰۰۱	۲۴۰	۱	۱۴/۷۹۱	۰/۹۴۲	۱۸/۷۴±۳/۰۸	۱۷/۹۲±۴/۶۷	آگاهی هیجانی
P≤۰/۰۰۱	۲۴۰	۱	۹۳/۶۴۵	۰/۷۱۹	۱۹/۸۰±۵/۹۷	۲۶/۷۵±۵/۱۵	راهبردها
۰/۶۵۷	۲۴۰	۱	۰/۱۹۸	۰/۹۹۹	۱۳/۵۰±۲/۹۴	۱۳/۶۷±۲/۵۳	شفافیت هیجانی
P≤۰/۰۰۱	۲۴۰	۱	۵۰/۱۸۴	۰/۸۲۷	۹۵/۵۳±۹/۲۴	۱۱۱/۵۲±۱۵/۶۶	تنظیم هیجانی
P≤۰/۰۰۱	۲۴۰	۱	۵۶/۷۵۹	۰/۸۰۹	۱۱/۶۸±۴/۲۶	۱۵/۸۰±۴/۲۳	مشکلات حافظه
P≤۰/۰۰۱	۲۴۰	۱	۱۲۰/۳۵۴	۰/۶۶۶	۱۰/۹۱±۳/۴۵	۱۶/۴۳±۴/۳۲	کنترل مهارى و توجه انتخابی
P≤۰/۰۰۱	۲۴۰	۱	۸۱/۶۸۵	۰/۷۴۶	۱۲/۰۶±۴/۴۳	۱۶/۹۶±۳/۹۹	مشکلات تصمیم‌گیری
P≤۰/۰۰۱	۲۴۰	۱	۱۳۸/۹۹۱	۰/۶۳۳	۶/۳۰±۲/۷۷	۱۰/۵۲±۲/۷۹	مشکلات برنامه‌ریزی
P≤۰/۰۰۱	۲۴۰	۱	۵۳/۴۴۵	۰/۸۱۸	۷/۷۳±۲/۸۷	۱۰/۳۴±۲/۶۷	مشکلات توجه پایدار
P≤۰/۰۰۱	۲۴۰	۱	۴۲/۲۹۳	۰/۸۵۰	۹/۸۷±۲/۵۳	۷/۶۶±۲/۷۴	شناخت اجتماعی
P≤۰/۰۰۱	۲۴۰	۱	۱۲۶/۵۰۷	۰/۶۵۵	۹/۰۴±۳/۲۵	۱۳/۶۷±۳/۱۵	انعطاف‌پذیری شناختی
P≤۰/۰۰۱	۲۴۰	۱	۱۲۹/۱۱۷	۰/۶۵۰	۷۰/۲۳±۱۷/۵۶	۹۴/۷۷±۱۶	توانایی‌های شناختی

دشواری‌های تنظیم هیجانی و مشکلات در توانایی‌های شناختی به دست آوردند. همچنین با نگاهی به مندرجات جدول مشخص می‌شود که، مؤلفه دسترسی محدود به راهبردهای تنظیم هیجانی (راهبردها) با ضریب لامبدای ۰/۷۱۹ در متغیر دشواری‌های تنظیم هیجانی و مشکلات در برنامه‌ریزی با ضریب لامبدای ۰/۶۳۳ در متغیر مشکلات در توانایی‌های شناختی بیشترین تفاوت میانگین میان دو گروه را نشان می‌دهد.

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود میانگین (و انحراف معیار) نمرات دشواری‌های تنظیم هیجانی در افراد اقدام‌کننده به خودکشی ۱۱۱/۵۲ (و ۱۵/۶۶) و نمرات دانشجویان در دشواری‌های تنظیم هیجانی ۹۵/۵۳ (۹/۲۴) است. همچنین نمرات مشکلات در توانایی‌های شناختی افراد اقدام‌کننده به خودکشی ۹۴/۷۷ (۱۶) و نمرات دانشجویان در توانایی‌های شناختی ۷۰/۲۳ (و ۱۷/۵۶) می‌باشد. به عبارت دیگر افراد اقدام‌کننده به خودکشی نمرات بالاتری در

جدول ۲: تابع ممیز متعارف و اطلاعات مهم تابع به روش تحلیل ممیز و گام‌به‌گام

تحلیل ممیز		اطلاعات مهم مربوط
روش گام‌به‌گام	روش هم‌زمان	به تابع ممیز
۱/۰۶۹	۱/۲۴۳	مقدار ویژه
۰/۷۱۹	۰/۷۴۴	همبستگی متعارف
۰/۵۱۶	۰/۵۵۳	مجذور اتا
۰/۴۸۳	۰/۴۴۶	لامبدای ویلکز
۱۷۲/۶۴۴	۱۸۷/۸۱۳	مجذور کای
۵	۱۵	درجه آزادی
$P \leq 0.001$	$P \leq 0.001$	معنی‌داری تابع ممیز
۱/۰۲۹	۱/۱۱۰	مرکز واره نمره‌ها برای گروه خودکشی
-۱/۰۲۹	-۱/۱۱۰	مرکز واره نمره‌ها برای افراد عادی
۸۳/۱	۸۵/۱	پیش‌بینی عضویت گروهی
۰/۶۶۱	۰/۷۰۲	ضریب کپا
$P \leq 0.001$	$P \leq 0.001$	معنی‌داری ضریب کپا

ممیز به روش هم‌زمان ۵۵ درصد پراش پانزده متغیر و ۵۱ درصد پراش پنج متغیر پیش‌بین را تبیین می‌کند. با توجه به موارد توضیح داده‌شده، نمایش آماری مجذور کای برای روش هم‌زمان ($P \leq 0.001$) و $\Lambda = 0.446$ و χ^2 (df = 15 و N = 121) = 187/813 (لامبدای ویلکز) و برای روش گام‌به‌گام ($P \leq 0.001$) و $\Lambda = 0.483$ و χ^2 (df = 5 و N = 121) = 172/644 (لامبدای ویلکز) است. با دقت در ردیف پیش‌بینی عضویت گروهی آشکار می‌شود که تابع ممیز به‌دست‌آمده با روش هم‌زمان (۱۵ متغیر پیش‌بین)

همان‌گونه که در جدول ۲ مشاهده می‌گردد به توجه به مقدار لامبدای کوچک، مقدار مجذور کای بالا و سطح معنی‌داری ($P \leq 0.001$)، تابع ممیز به‌دست‌آمده از قدرت تشخیصی خوبی برای تبیین واریانس متغیر وابسته برخوردار است. با نگاهی به جدول، مقدار ویژه تنها تابع ممیز ۱/۲۴۳ (به روش هم‌زمان) و ۱/۰۶۹ (به روش گام‌به‌گام) به دست آمده است. همبستگی متعارف این مقدار در تابع ممیز به روش تحلیل هم‌زمان ۰/۷۴ و به روش گام‌به‌گام ۰/۷۱ است. مجذور اتا برای تحلیل

روش‌های هم‌زمان و گام‌به‌گام در سطح (P≤0.001)، معنی‌دار است. بنابراین، می‌توان گفت که قدرت پیش‌بینی که از تابع ممیز فوق به‌دست آمده معنی‌دار است.

به‌طور کلی ۸۵/۱ درصد اقدام به خودکشی و با روش گام‌به‌گام (۵ متغیر پیش‌بین) ۸۳/۱ درصد اقدام به خودکشی به‌درستی طبقه‌بندی شده‌اند. همچنین ضرایب کپا که برای ارزیابی دقت در پیش‌بینی عضویت گروهی به کار می‌روند، برای تابع ممیز حاصل از

جدول ۳: خلاصه اطلاعات مربوط به تحلیل ممیز گام‌به‌گام همراه با لامبدای ویکلز پنج متغیر پیش‌بین

P	F دقیق		آماره	لامبدای ویکلز	وارد شده	تعداد متغیرها
	DF ₂	DF ₁				
P≤۰/۰۰۱	۲۴۰	۱	۱۳۸/۹۹۱	۰/۶۳۳	مشکلات برنامه‌ریزی	۱
P≤۰/۰۰۱	۲۳۹	۲	۸۷/۹۰۵	۰/۵۷۶	انعطاف‌پذیری شناختی	۲
P≤۰/۰۰۱	۲۳۸	۳	۶۹/۶۳۵	۰/۵۳۳	شناخت اجتماعی	۳
P≤۰/۰۰۱	۲۳۷	۴	۵۷/۸۹۵	۰/۵۰۶	فقدان آگاهی هیجانی	۴
P≤۰/۰۰۱	۲۳۶	۵	۵۰/۴۴۳	۰/۴۸۳	کنترل تکانه	۵

۸۳/۱ درصد و ضریب کپا برابر با ۰/۶۶ است بنابراین این پنج متغیر می‌توانند عضویت گروهی را پیش‌بینی کنند.

مطابق با اطلاعات مندرج در جدول ۳، مقدار لامبدا و F کلی این پنج متغیر به ترتیب ۰/۴۸۳ و ۵۰/۴۴۳ است. ضریب زیربنایی این پنج متغیر برابر با ۰/۷۱ و میزان طبقه‌بندی صحیح افراد اقدام کننده به خودکشی

جدول ۴: ضرایب استاندارد، غیراستاندارد، ساختاری و طبقه‌بندی تابع ممیز به روش هم‌زمان و گام‌به‌گام

به روش گام‌به‌گام				به روش هم‌زمان				متغیر پیش‌بین		
ضرایب طبقه‌بندی تابع ممیز		ضرایب ساختاری	ضرایب غیراستاندارد تابع ممیز	ضرایب طبقه‌بندی تابع ممیز		ضرایب ساختاری	ضرایب غیراستاندارد تابع ممیز			
عادی	خودکشی			عادی	خودکشی					
-	-	۰/۴۵۶	-	-۱/۰۹۹	-۰/۹۴۷	۰/۴۶۲	۰/۰۶۹	۰/۳۳۰	عدم پذیرش	
-	-	۰/۴۳۹	-	-۰/۱۹۶	-۰/۰۲۰	۰/۴۴۴	۰/۰۷۹	۰/۲۶۲	اهداف	
۰/۶۴۹	۰/۸۱۴	۰/۵۸۷	۰/۰۸۰	-۰/۴۴۷	-۰/۲۲۳	۰/۵۴۴	۰/۱۰۱	۰/۴۰۹	تکانه	
۰/۷۴۲	۰/۸۷۹	۰/۲۴۰	۰/۰۶۶	۰/۷۳۹	۰/۸۸۴	۰/۲۲۳	۰/۰۶۵	۰/۲۹۵	آگاهی	
-	-	۰/۵۲۹	-	-۱/۱۰۳	-۰/۸۶۰	۰/۵۶۰	۰/۱۱۰	۰/۶۱۱	راهبردها	
-	-	۰/۱۶۳	-	۰/۳۵۱	۰/۴۲۵	۰/۰۲۶	۰/۰۳۳	۰/۰۹۱	شفافیت	
-	-	۰/۴۷۰	-	۰/۸۳۷	۰/۶۹۵	۰/۴۱۰	-۰/۰۶۴	-۱/۱۲۷	تنظیم هیجانی	
-	-	۰/۴۸۶	-	۰/۵۲۰	۰/۳۷۲	۰/۴۳۶	-۰/۰۶۷	-۰/۲۸۵	مشکلات حافظه	
-	-	۰/۵۹۹	-	۰/۵۶۱	۰/۴۹۹	۰/۶۳۵	-۰/۰۲۸	-۰/۱۰۹	کنترل مهارت و توجه انتخابی	
-	-	۰/۴۸۳	-	۰/۴۱۲	۰/۴۰۴	۰/۵۲۳	-۰/۰۰۴	-۰/۰۱۵	مشکلات تصمیم‌گیری	
۰/۳۶۷	۰/۷۱۵	۰/۷۳۶	۰/۱۶۹	۰/۴۷۱	۰/۱۹۵	۰/۴۱۵	۰/۰۹۹	۰/۲۷۶	مشکلات برنامه‌ریزی	
-	-	۰/۵۴۹	-	۰/۳۲۳	-۰/۰۸۴	۰/۴۲۳	-۰/۱۸۳	-۰/۵۰۸	مشکلات توجه پایدار	
۱/۳۲۸	۱/۰۱۰	-۰/۴۰۷	-۰/۱۵۴	-۰/۴۰۸	۱/۱۳۲	۰/۷۷۵	-۰/۳۷۷	-۰/۱۶۱	-۰/۴۲۵	شناخت اجتماعی
۰/۴۶۱	۰/۶۶۷	۰/۷۰۲	۰/۱۰۰	۰/۳۲۰	۰/۷۴۹	۰/۸۱۲	۰/۰۲۹	۰/۰۹۲	انعطاف‌پذیری شناختی	
-	-	۰/۶۸۴	-	-۰/۲۳۶	-۰/۱۲۲	۰/۶۵۸	۰/۰۵۱	۰/۸۶۵	توانایی‌هایی شناختی	
-۲۱/۳۰۹	-۲۹/۰۲۶	-	-۳/۷۴۸	-	-۳۶/۴۰۸	-۴۲/۱۵۰	-	-۲/۵۸۶	-	

مطالعات (۷، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۹) همخوانی دارد. در تبیین این نتایج می‌توان گفت، شاید یکی از دلایل تغییرپذیری افکار خودکشی تأثیر هیجان بر افکار خودکشی و آمیختگی تجارب هیجانی با آن‌ها باشد. علی‌رغم وجود شواهد بالینی قوی مبنی بر تجربه هیجان‌های منفی همانند خشم، غم، ناامیدی و رهاشدگی در افراد دارای ایده پردازی و اقدام به خودکشی (۲۹) مطالعات کم‌تری به‌صورت نظام‌دار به بررسی توانایی مدیریت و تنظیم هیجان‌های تأثیرگذار بر ایده پردازی و اقدام به خودکشی پرداخته‌اند. تنظیم هیجان اشاره دارد به توانایی فرد برای درک و قبول احساس خود و همچنین استفاده از راهبردهای مدیریت مناسب هیجان‌های ناخوشایند، نتیجه کمبود توانایی‌ها و قابلیت‌ها برای تنظیم هیجان است (۳۰). تنظیم هیجان نقش مهمی در سازگاری افراد با وقایع استرس‌زای زندگی دارند (۳۱)؛ به‌عبارت‌دیگر تجربه هیجان‌های منفی در زندگی اجتناب‌ناپذیر است؛ بنابراین، پتانسیل قابل‌توجهی برای تجربه دشواری در تنظیم هیجان وجود دارد (۳۲). بنابراین در نتیجه ارزیابی شناختی هیجانی نادرست از شرایط و موقعیت استرس‌زا به دلیل کمبود اطلاعات، ارزیابی، برداشت و تعبیر اشتباه و یا فرض‌ها و اعتقادات بی‌منطق و نادرست، فرد راهبرد هیجانی مقابله‌ای خود را برای روبرو شدن با آن موقعیت و شرایط برمی‌گزینند. انتخاب راهبرد هیجانی مقابله‌ای ناکارآمد و خود ناتوان‌سازی در ابعاد شناختی، عاطفی و رفتاری علاوه بر افزایش استفاده از راهبردهای هیجانی مقابله‌ای ناسازگارانه و غیر سودمند، بر عدم ارتقای سلامت روان و کاهش بهزیستی روان‌شناختی اثرگذار است. بر اساس این دیدگاه رشد هیجانی و عاطفی نابسند، دشواری در سازمان‌دهی رفتار و هیجان و داشتن هیجان‌های منفی، باعث می‌شود که احساسات و عواطف بر قدرت منطق و استدلالشان غلبه داشته باشند

همان‌طور که از اطلاعات مندرج در جدول ۴ نشان می‌دهد در روش تحلیل هم‌زمان نمره کل دشواری‌های تنظیم هیجان، توانایی‌هایی شناختی و دسترسی محدود به راهبردهای تنظیم هیجانی و به روش گام‌به‌گام نیز مشکلات در برنامه‌ریزی و شناخت اجتماعی بیشترین سهم را در تمایز دو گروه دارد. با توجه به ستون ضرایب غیراستاندارد و عدد ثابت تابع ممیز به روش هم‌زمان معادله پیش‌بین زیر به دست می‌آید:

$$D = -2.581 + (0.065 \times X_1) + (0.101 \times X_2) + (0.051 \times X_3) + (0.033 \times X_4) + (0.110 \times X_5)$$

با توجه به ستون ضرایب غیراستاندارد و عدد ثابت تابع ممیز به روش گام‌به‌گام معادله پیش‌بین زیر به دست می‌آید:

$$D = -3.748 + (0.080 \times X_1) + (0.066 \times X_2) + (0.154 \times X_3) + (0.169 \times X_4) + (0.100 \times X_5)$$

همچنین با توجه به ضرایب ساختاری به روش هم‌زمان و گام‌به‌گام، به ترتیب متغیرهای مشکلات در برنامه‌ریزی، انعطاف‌پذیری شناختی و توانایی‌های شناختی بالاترین همبستگی را با تنها تابع ممیز با متغیر پیش‌بین به شیوه هم‌زمان و گام‌به‌گام نشان می‌دهند. با توجه به اطلاعات مندرج در جدول تنها تابع ممیز بیشترین همبستگی را با متغیر ملاک دارد مشکلات در برنامه‌ریزی است. از این رو، می‌توانیم تنها تابع ممیز را مشکلات در برنامه‌ریزی نام‌گذاری کنیم.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش توانایی‌های شناختی و دشواری‌های تنظیم هیجانی در پیش‌بینی عضویت گروهی افراد اقدام‌کننده به خودکشی و افراد بهنجار بود. نتایج پژوهش نشان داد که میانگین نمرات مؤلفه‌های دشواری‌های تنظیم هیجانی در افراد اقدام‌کننده به خودکشی در مقایسه با افراد عادی به‌طور معنی‌داری بالاتر است. این نتایج با

گشایی - ناامیدی، گرفتار می‌آیند که نهایتاً به خودکشی می‌انجامد.

بر این اساس عملکردهای شناختی به دو بخش سرد و گرم تقسیم می‌شود که بخش سرد توصیف‌کننده وظایف شناختی (انتزاعی) و بخش گرم توصیف‌کننده هیجان و انگیزش است. در فرایند تصمیم‌گیری که یک پردازش عالی شناختی است، عواطف (هیجان) با دخالت در ارزیابی میزان اهمیت محرک‌های محیطی و میزان تأثیرپذیری فرد از بردو باخت در گذشته و یا آینده حضوری فعال دارد (۳۴). این موضوع نشان می‌دهد که تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز تحت تأثیر هیجان اتفاق می‌افتد و می‌توان در تأیید یافته پژوهش مبنی بر بی‌ارتباط بودن توجه و حافظه کاری و تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز، ساختارهای متفاوت این دو را در نظر گرفت که خاستگاه شناخت گرم (هیجان، انگیزش، تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز) قشر پیش‌پیشانی میانی و حذقه‌ای و خاستگاه شناخت سرد (توجه و حافظه کاری) قشر پیش‌پیشانی خلفی خارجی است (۳۵). لذا در زمینه فرآیندهای شناختی، زیلازو و کاینگام (۳۶) مدلی ارائه داده‌اند که در آن هیجان یک جنبه انگیزشی از شناخت برای حل مسئله مرتبط باهدف است. در این مدل تنظیم هیجان در دو ساختار اولیه و ثانویه معرفی شده است که در هر دو سطح حداقل به صورت سهمی با کارکردهای اجرایی مغز مرتبط است. در اغلب موارد، تنظیم هیجان با فراهم کردن انگیزه یا خودکنترلی برای ادامه دادن به راه‌حل‌ها یا ناتوانی سرکوب کردن ناکامی و ناامیدی در جریان حل مسئله، نقش ثانویه در کارکردهای اجرایی ایفا می‌کند؛ اما گاهی مسئله‌ای که قرار است حل شود، خیلی پرتنش و آشفته است که در این موارد ابتدا نیاز به آرام‌سازی است، در اینجا تنظیم هیجان نقشی اولیه دارد، اما همچنان با کارکردهای اجرایی مرتبط است (۳۷). به

و فرد در شرایط و موقعیت‌های مختلف تنها با در نظر گرفتن جو احساسی و عوامل محیطی و بدون توجه راه‌حل‌های منطقی ممکن تصمیم‌گیری کند و دست به عمل بزند.

همچنین نتایج نشان داد که بین دو گروه افراد اقدام‌کننده به خودکشی و دانشجویان در توانایی‌های شناختی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. به عبارت دیگر نتایج نشان داد که افراد اقدام‌کننده به خودکشی نمرات بالاتری در توانایی‌های شناختی گرفتند. این نتایج با مطالعات دیگر همخوانی دارد. در تبیین این نتایج می‌توان گفت، از نظر عصب- روان‌شناختی، نارسایی‌های دیده‌شده در افراد اقدام‌کننده به خودکشی با اختلال کارکرد قشر پره‌فرونتال^{۱۵} در این افراد سازگار است (۳۳). اختلال کارکرد عصب- روان‌شناختی در افراد دارای سابقه اقدام به خودکشی ممکن است با تخریب فرآیند تصمیم‌گیری در هنگام بحران‌های حاد روان‌پزشکی، خطر اقدام به خودکشی را در این افراد افزایش دهد. همچنین ممکن است اختلال کارکرد عصب- روان‌شناختی، ناهنجاری‌های عصبی-زیستی مربوط به خطر اقدام به خودکشی را در این افراد آشکار کند. شواهدی که نشان می‌دهد توجه انتخابی در رفتار خودکشی نقش دارد از بررسی‌هایی که به کمک آزمون استروپ انجام شده‌اند، به دست آمده‌اند (۳۳). آشفته‌گی یا گیجی ایجادشده توسط محرکات نامربوط و شکست در جلوگیری از پاسخ‌های نامربوط ممکن است تأثیر عمیقی بر روی حافظه و دیگر توانایی‌های شناختی این افراد داشته باشد. در واقع این افراد به دلیل اشکال در بازخوانی از حافظه شخصی توانایی مسئله‌گشایی مؤثر را ندارند و در یک چرخه معیوب افسردگی- اشکال در مسئله

15- Prefrontal cortex

کننده به خودکشی عمدتاً در پاسخ به اطلاعات هیجانی سوگیری نشان داده و هنگام ارائه محرکی با بار هیجانی منفی (غم)، در مقایسه با محرک‌های خنثی و شاد، برای زمانی نسبتاً طولانی (مثلاً یک ثانیه) روی آن توقف می‌کنند. این قبیل سوگیری‌ها در پردازش اطلاعات همگرا با خلق ملول و افسرده نقش مهمی در شروع ایده پردازای خودکشی و اقدام به خودکشی بر عهده‌دارند.

در مجموع با توجه به اینکه جامعه مورد مطالعه در پژوهش حاضر افراد اقدام کننده به خودکشی بودند، از این رو یافته‌های به دست آمده در این پژوهش قابلیت تعمیم به سایر گروه‌های سنی و جمعیتی را ندارد. از جمله محدودیت‌های این پژوهش، می‌توان به استفاده از پرسشنامه‌های با سؤالات زیادی اشاره کرد که بهتر است در پژوهش‌های بعدی از پرسشنامه‌های مشابه با حجم کمتر استفاده کرد. همچنین، محدودیت دیگر این بود که اطلاعات پژوهش حاضر با داده‌های خود گزارش دهی به دست آمده است. این داده‌ها در معرض سوگیری قرار دارند. بنابراین، بهتر است در پژوهش‌های آتی از سایر روش‌های اندازه‌گیری نظیر مصاحبه‌های بالینی ساختاریافته، مقیاس درجه‌بندی رفتاری و ارزیابی مستقیم رفتار استفاده شود. همچنین مهم است که به خاطر داشته باشیم که مطالعه حاضر مطالعه‌ای مقطعی بود و بنابراین ترسیم روابط علی در مورد ارتباط ابعاد شناختی و هیجانی با رفتار خودکشی امکان‌پذیر نیست و تطبیق الگوهای ارتباطی نیازمند مطالعات بیشتری است تا اعتبار بیشتری برای یافته‌های پژوهش حاضر به دست آید.

با در نظر داشتن یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت که شناخت و هیجان‌ها دو جنبه بسیار مهم زندگی انسان است و در تجلی اکثر رفتارهای افراد تعامل این دو سازه به چشم می‌خورد. بنابراین، برای درک بهتر رفتارهای خودکشی و همبسته‌های رفتاری،

عبارتی در افراد اقدام کننده به خودکشی وقتی با موقعیت‌های پرتنش و آشفته ساز مواجه می‌شوند و تحت تأثیر آن قرار می‌گیرند به دو روش تکانشگری کنشی و کژ کنشی به رویداد آشفته ساز پاسخ دهند، تکانشگری کنشی تمایل به تصمیم‌گیری سریع است و زمانی صورت می‌گیرد که تصور می‌شود، تصمیم‌پاداش به دنبال دارد. این نوع تکانشگری با ساختارهای شناختی در ارتباط است. تکانشگری کژ کنشی تصمیمات سریع و بازتابی است که پیامد منفی در برداشته و به مشکلات اجتماعی و بین فردی منجر می‌شود (۳۸). تکانشگری کنشی و کژ کنشی به سبک پردازش اطلاعات مرتبط است، تکانشگری کنشی با پردازش سریع اطلاعات و تکانشگری کژ کنشی با ناتوانی در مهار ساخت‌های رقیب مشخص می‌شود (۳۹). به عبارت دیگر در این افراد یک بیش‌فعالی در ناحیه پیشانی مغز یعنی ناحیه مربوط به فرآیندهای عالی عقلی همچون مهارت‌های حل مسئله و پردازش هشیار، همچنین کارکردهای توجهی و نواحی مرتبط با حافظه کاری (که کارکردهای توجهی هسته آن هستند) دیده می‌شود که با مشکل پردازش اطلاعات این افراد در ارتباط است. در واقع افرادی که اقدام به خودکشی می‌کنند در مقایسه با افراد عادی از لحاظ شناختی انعطاف‌ناپذیر هستند، کمتر توانایی تدابیر حل مسئله را دارند و در شناسایی، نوآوری و یا اقدام به تدابیر واگرا برای حل مشکلات شناختی ناتوان هستند. که این امر تفاوت موجود بین سطح پردازش شناختی افراد اقدام کننده به خودکشی را نشان می‌دهد. از سوی دیگر توجه انتخابی توانایی نگهداشت منابع توجهی برای محرک خاص و چشم‌پوشی از محرک‌های انحرافی است (۴۰). سوگیری توجه در توجه انتخابی یکی از آسیب‌های شناختی مرتبط با افسردگی، اضطراب و اقدام به خودکشی است (۴۱). افراد اقدام

مرتبط دیگر نظیر تفاوت‌های فردی در سبک‌های مقابله‌ای، صفات شخصیت و همچنین ابعاد خانوادگی مانند وجود اعضای خانواده دارای رگه‌های اختلال‌های رفتاری و دچار اختلال‌های شخصیتی توجه کنند. پیشنهاد می‌شود تا در سطح مدارس هر ساله آزمون‌های غربالگری به عمل آید، تا ضمن بررسی وضعیت سلامت روانی نوجوانان اعم از دختر و پسر، مواردی که نیاز به مداخله در حیطه‌های سلامت و بهداشت روانی دارند، شناسایی کنند و با کمک سازمان‌های مربوطه و همکاری خانواده‌ها در جهت تعدیل شرایط نوجوانان دارای اختلال‌های روانی و همچنین مشکلات درون خانوادگی آن‌ها گام‌های عملی بردارند تا از وخیم‌تر شدن شرایط آن‌ها و تبدیل شدن آن‌ها به وضعیت آسیب‌های روانی جدی مانند رفتار خودکشی پیشگیری شود.

تشکر و قدردانی

پژوهش حاضر مستخرج از رسالهٔ دکتری نویسنده اول در رشته روانشناسی عمومی از دانشگاه رازی می‌باشد. بدینوسیله نویسندگان تصریح می‌نمایند که هیچ گونه تضاد منافی در خصوص پژوهش حاضر وجود ندارد. نویسندگان این مقاله بر خود لازم می‌دانند از همهٔ افرادی که در اجرای این پروژه با ما همکاری نمودند و پرسشنامه‌ها را به‌طور کامل پر نموده و تحویل دادند، تشکر و قدردانی نمایند. همچنین از شواری پژوهشی دانشگاه و ریاست دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، ریاست و حراست بیمارستان امام خمینی (ره)، و تمامی مسئولینی که نویسندگان را در انجام پژوهش حاضر یاری رساندند تشکر به عمل می‌آید.

اجتماعی و روانشناختی آن مطالعه هر دو سازه شناخت و هیجان ضروری است. در مجموع، پژوهش حاضر نشان داد که سطوح بالایی راهبردهای منفی تنظیم هیجان (فقدان آگاهی هیجانی و دشواری‌های کنترل تکانه) و مشکلات در برنامه‌ریزی و عدم انعطاف‌پذیری شناختی منجر به اختلال می‌گردد. از سوی دیگر، به نظر می‌رسد که باید به ابعاد آسیب‌شناسی خودکشی و عوامل پیش‌بین و مؤثر در نوجوانان و جوانان، در سطحی گسترده‌تر و با طور کاربردی توجه شود تا بتوان با ارتقاء سلامت روانی و آموزش به خانواده‌ها، مدارس و مؤسسات آموزشی، از درمان محوری به سمت رویکرد سلامت محور گام برداشت. همچنین نتایج این مطالعه و نیز منابع علمی نشان می‌دهد اقدام به خودکشی از مهم‌ترین مسائل بهداشت عمومی جوامع در تمام کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه می‌باشد و رخداد خودکشی در استان کرمانشاه به‌عنوان یکی از مسائل بهداشت عمومی محسوب می‌گردد. با توجه به اینکه بیشترین موارد اقدام به خودکشی در گروه سنی زیر ۲۰ سال و نیز در زنان، افراد مجرد و افراد بیکار گزارش شده است توصیه می‌شود ضمن آموزش کافی به خانواده‌ها و گروه‌های آسیب‌پذیر و تشکیل مراکز مشاوره برای سنین و گروه‌های پرخطر، سیاست‌گذاران استان در این راستا اهتمام جدی داشته باشند. از آنجا که عوامل زمینه‌ساز خانوادگی و تفاوت‌های فردی نوجوانان پیش‌زمینه تدوین و اجرای مداخلات گوناگون جهت اصلاح و پیشگیری از آسیب‌های روانی است؛ پیشنهاد می‌شود که پژوهش‌های آتی در جهت تکمیل داده‌های پژوهش حاضر، به متغیرهای

References

- 1- Nock MK, Leg RC. Prevalence of and risk factors for suicide attempts versus suicide gestures: Analysis of the National Comorbidity Survey. *Journal of Abnormal Psychology*. 2014; 115: 616-623.
- 2- Zemestani M, Yousefi, N & Keshavarzi S. The Effectiveness of Group Cognitive-Behavioral Therapy with Family Education on Suicidal Factors in Suicidal Girls. *Journal of Family Counseling & Psychotherapy*. 2015; 5 (3): 107-120.
- 3- Hawton KI, Comabella CC, Haw C, & Saunders K. Risk factors for suicide in individuals with depression: a systematic review. *Journal of affective disorders*. 2013; 147(1): 17-28.
- 4- Leenaars AA, Edwin S. Shneidman on suicide. *Suicidology online*. 2010; 1(1): 5-18.
- 5- Drapeau CW, Cerel J, & Moore M. How personality, coping styles, and perceived closeness influence help-seeking attitudes in suicide-bereaved adults. *Death studies*. 2016; 40 (3): 165-71.
- 6- Sullivan EM, Annest JL, Simon TR, Luo F, Dahlberg LL. Suicide trends among persons aged 10-24 years--United States, 1994-2012. *MMWR Morb Mortal Wkly Rep*. 2015; 64(8): 201-5.
- 7- Palmier-Claus JE, Taylor PJ, Gooding P, Dunn G, Lewis SW. Affective variability predicts suicidal ideation in individuals at ultra-high risk of developing psychosis: an experience sampling study. *Br J Clin Psychol*. 2011; 51:72-83.
- 8- Gross JJ, & John OP. Individual differences in two emotion regulation processes: implications for affect, relationships, and well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2014; 85: 348-362.
- 9- Gratz KL and Roemer L. Multidimensional Assessment of Emotion Regulation and Dysregulation: Development, Factor Structure and Initial Validation of The Difficulties in Emotion Regulation Scale. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*. 2004; 26 (1): 41- 54.
- 10- Kudinova AY, Owens M, Burkhouse KL, Barretto KM, Bonanno GA, & Gibb BE. Differences in emotion modulation using cognitive reappraisal in individuals with and without suicidal ideation. *Journal of Cognition and Emotion*. 2015; 10(2): 221 – 230.
- 11- Ghasemi Navab A, Amiri S, Azadmarzabadi E. Comparison of Emotion Regulation Strategies, Emotional Experience and Ambivalence of Emotional Expression in Soldiers with and without Suicide Attempts. *Journal of Military Medicine*. 2017; 19 (3): 282-290.
- 12- Schulze L, Schmahl C, & Niedtfeld I. Neural correlates of disturbed emotion processing in borderline personality disorder: a multimodal meta-analysis. *Biological psychiatry*, 2016; 79 (2): 97-106.
- 13- Schneider RL, Arch JJ, Landy LN, Hankin BL. The Longitudinal Effect of Emotion Regulation Strategies on Anxiety Levels in Children and Adolescents. *J Clin Child Adolesc Psychol*. 2016; 2: 1-14.
- 14- Gong L, Li W, Zhang D, & Rost DH. Effect of emotion regulation strategies on anxiety during job interview in Chinese college students. *Anxiety Stress Coping*. 2015; 19: 1-13.
- 15- Innamorati M, Imperatori C, Harnic D, Erbuto D, Patitucci E, Janiri L, & Fabbriatore M. Emotion regulation and mentalization in people at risk for food addiction. *Behavioral Medicine*. 2017; 43(1): 21-30.
- 16- Roberts S, O'Connor K, & Bélanger C. Emotion regulation and other psychological models for body-focused repetitive behaviors. *Clinical Psychology Review*. 2013; 33(6): 745-762.
- 17- Fernández de la Cruz L, Landau D, Iervolino AC, Santo S, Pertusa A, Singh S. Experiential avoidance and emotion regulation difficulties in hoarding disorder. *J Anxiety Disord*, 2013; 27(2): 204-209.

- 18- Aldo D, Hooria J, Goldin R, & Gross JJ. Adaptive and Maladaptive Emotion Regulation Strategies: Interactive effects during CBT for Social Anxiety Disorder. *J Anxiety Disord.* 2014; 28(4), 382-9.
- 19- Neacsiu AD, Fang CM, Rodriguez M, Rosenthal MZ. Suicidal Behavior and Problems with Emotion Regulation. *Suicide Life Threat Behav.* 2018; 48 (1): 52-74.
- 20- Shettleworth SJ. *Cognition, Evolution, and Behavior.* 2nd ed. New York: Oxford University Press. 2010.
- 21- Sol D, Szekely T, Liker A, Lefebvre L. Bigbrained birds survive better in nature. *Proceed Royal Society B.* 2007; 274: 763-69.
- 22- Holekamp KE, Sakai ST, Lundrigan BL. Social intelligence in the spotted hyena (*Crocuta crocuta*). *Philosophical Transactions of the Royal Society.* 2007; 362: 523-38.
- 23- Madrigal R. Hot vs. cold cognitions and consumers' reactions to sporting event outcomes. *Journal of Consumer Psychology.* 2008; 18(4): 304-19.
- 24- Klepac N, Trkulja V, Relja M, Babic T. Is quality of life in non-demented Parkinson's disease patients related to cognitive performance? A clinic-based cross-sectional study. *European Journal of Neurology* 2008; 15 (2):128–33.
- 25- Rock PL, Roiser JP, Riedel WJ, Blackwell AD. Cognitive impairment in depression: a systematic review and meta-analysis. *Psychol Med.* 2014; 44(10): 2029-40.
- 26- Pu S, Setoyama S, Noda T. Association between cognitive deficits and suicidal ideation in patients with major depressive disorder. *Sci Rep.* 2017; 14;7(1): 11637.
- 27- Khanzadeh M, Saidiyan, M, Hosseichary M & Edrissi, F. Factor structure and psychometric properties of difficulties in emotional regulation scale. *Journal of Behavioral Sciences.* 2012; 6 (1): 8796.
- 28- Nejati V. Cognitive Abilities Questionnaire: Development and Evaluation of Psychometric Properties. *Advances in Cognitive Science.* 2013; 15 (2): 11-19.
- 29- Aldwin CM. *Stress, coping and development.* New York: The Guilford Press. 1994.
- 30- Coutinho J, Ribeiro E, Ferreirinha R, & Dias P. The Portuguese version of the Difficulties in Emotion Regulation Scale and its relationship with psychopathological symptoms. *Archives of Clinical Psychiatry (São Paulo).* 37(4): 145-151.
- 31- DiClemente CC, Schlundt D, & Gemmell L. Readiness and stages of change in addiction treatment. *American Journal on Addictions.* 2004; 13(2): 103-119.
- 32- Azizi B, Radpey L, & Alipour O. The relation between emotion regulation strategies and marital satisfaction of youths in sardasht, *Indian Journal of fundamental and applied life sciences.* 2015; 5 (S1): 5555-5560.
- 33- Heeringen KV. *Understanding suicidal behavior: The suicidal process approach to research, treatment and prevention.* New York: John Wiley & Sons, Inc. 2001.
- 34- Bechara A. The role of emotion in decision making: Evidence from neurological patients with orbitofrontal damage. *Brain And Cognitions.* 2004; 55: 30-40.
- 35- Schulz P, Fan J, Magidina O, Marks D, Hahn B, Halperin J. Does emotional go-no go task really measure behavioral inhibition. *Archive Of Clinical Neuropsychology.* 2007; 22:151-160.
- 36- Lejuez CW, Akline WM, Michael J, Christina M. Evaluation of ballon analogue risk task (BARAT) as a predictor of adolescent real world risk taking behaviours. *Journal Of Adolescence.* 2003; 26:475-479.
- 37- Dellon, JA. *Play, creativity, emotion regulation and executive functioning.* Master Theses of Psychology, Case Western Reserve University. 2009.
- 38- Franken, IHA, Muris P. Individual differences in decision making. *Personality and Individual Differences.* 2005; 17: 289-292.

- 39- Schmidt C, Fallon A, Coccaro E. Assessment of behavioural and Cognitive Impulsivity: development and validation of the life time history of impulsive behaviour interview. *Psychiatry Research* 2004; 126: 107-121.
- 40- Stuss DT, Levine B, Alexander MP, Hong J, Palumbo C, Hamer L, et al. Wisconsin Card Sorting Test performance in patients with focal frontal and posterior brain damage: effects of lesion location and test structure on separable cognitive processes. *Neuropsychology*. (38), 388-402.
- 41- Leung KK, Lee TMC, Yip P, Li LSW, Wong MMC. Selective attention biases of people with depression: Positive and negative priming of depression-related information. *Journal of Psychiatric Research*. 2009; 165 (3): 241-251.

Investigating the Role of Cognitive Abilities and Emotional Regulation Difficulties in Predicting the Grouping Membership of People Attempting Suicide and Normal Individuals

Mohammad Javed Bagiyan Koulemarz¹, Jahangir Karami^{2*}, Khodamorad Momeni³, Adele Elahi⁴

1- Ph.D. Student in General Psychology, University of Razi Kermanshah, Kermanshah, Iran.

2- Associate Professor in Psychology, University of Razi Kermanshah, Kermanshah, Iran.

3- Associate Professor in Psychology, University of Razi Kermanshah, Kermanshah, Iran.

4- Assistant Professor of Psychiatry, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.

*Corresponding Author Address: Associate Professor in Psychology, University of Razi Kermanshah, Kermanshah, Iran. Email: j.karami@razi.ac.ir

Abstract

Background and Aim: Suicide is the third most common cause of death among those aged 15-44. Adolescents and young people are two groups exposed to a high risk of suicide. Thus, current study was aimed to investigate the role of cognitive abilities and emotional regulation difficulties in predicting the grouping membership of people attempting suicide and to compare it with normal individuals.

Material and Method: The research method used in this study was causal-comparative and of a cross-sectional (ex post facto) type. The studied cases included 121 people, whom attempted suicide by drug poisoning, referred to Imam Khomeini Hospital, Kermanshah City, Iran, in October 2016-February 2017. The people who participated in this study were chose based on convenient sampling method, regarding the inclusion and exclusion criteria. The participants answered "Nejati's Cognitive Abilities Questionnaire" (CAQ) and "Gratez, and Romer's Difficulties in Emotional Regulation Scale" (DERS). Case series method was used to analyze the data, using SPSS software version 21.

Results: In the case series analysis, by the method of concurrent analysis, the 15 predictor variables explained 85.1% of the variance. In the step-by-step method, 5 predictor variables (problems in planning, cognitive flexibility, social cognition, lack of emotional awareness and impulse control difficulties) explained 83.1% of variance for the only case series function of the difference between the two groups of individuals attempting suicide and students.

Conclusion: according to the findings, it seems that cognition and emotions are two important aspects of human life, so that interaction of these two structures is observed in the manifestation of most of the people's behaviors. Therefore, it is necessary to teach suicide attempters emotional regulation and cognitive rehabilitation, in order to reduce the psychological harms.

Keywords: Cognitive abilities, Emotional regulation difficulties, Attempt to suicide.